

INGLIZ TILINI O'RGANISHDA QIZIQARLI METOTLARNING O'RNI

*Samarqand davlat chet tillari instituti,
ingliz tili fakulteti, xorijiy til va
adabiyoti yo'nalishi. 1-kurs talabasi.*

Baxodirova Farangiz Mansur qizi

E-mail: baxodirovafarangiz8@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada ingliz tilini o'qitishda qiziqarli va innovatsion metodlardan foydalanishning samaradorligi, o'quvchilarning motivatsiyasi hamda til kompetensiyasini rivojlantirishdagi roli o'rganiladi. Dunyo miqyosida ingliz tilini o'rganishga bo'lgan talab ortib borayotgani, ta'lim jarayonining mazmun va shakllari yangilanayotgan bir paytda interaktiv, ijodiy va qiziqarli metodlarning ahamiyati yanada kuchaydi. Tadqiqotda o'yin texnologiyalari, multimediali resurslar, gamifikatsiya, kommunikativ vazifalar va dramatizatsiya kabi metodlarning amaliy samaradorligi o'rganilib, ular o'quvchilarning tilga bo'lgan qiziqishini oshirishda, faolligini kuchaytirishda va muloqot kompetensiyasini rivojlantirishda muhim omil ekani ilmiy asosda yoritiladi.

Kalit so'zlar: ingliz tili, qiziqarli metodlar, gamifikatsiya, kommunikativ yondashuv, interaktiv o'qitish, drama, motivatsiya, til kompetensiyasi.

АННОТАЦИЯ

В данной статье рассматривается эффективность использования интересных и инновационных методов в обучении английскому языку, их роль в мотивации учащихся и развитии языковой компетенции. В связи с растущим спросом на изучение английского языка во всем мире и обновлением содержания и форм образовательного процесса, важность интерактивных, творческих и интересных методов стала еще выше. В исследовании рассматривается

практическая эффективность таких методов, как игровые технологии, мультимедийные ресурсы, геймификация, коммуникативные задания и драматизация, и научно доказывается, что они являются важным фактором повышения интереса учащихся к языку, повышения их активности и развития коммуникативной компетенции.

Ключевые слова: английский язык, интересные методы, геймификация, коммуникативный подход, интерактивное обучение, драма, мотивация, языковая компетенция.

ABSTRACT

This article examines the effectiveness of using interesting and innovative methods in teaching English, their role in motivating students and developing language competence. With the growing demand for English language learning worldwide and the renewal of the content and forms of the educational process, the importance of interactive, creative and interesting methods has become even greater. The study examines the practical effectiveness of methods such as game technologies, multimedia resources, gamification, communicative tasks and dramatization, and scientifically demonstrates that they are an important factor in increasing students' interest in the language, increasing their activity and developing communication competence.

Keywords: English, interesting methods, gamification, communicative approach, interactive teaching, drama, motivation, language competence

KIRISH

Bugungi globalashuv jarayonida ingliz tiliga bo'lgan ehtiyoj nafaqat ilm-fan, balki iqtisodiyot, texnologiya va kundalik hayotning barcha jabhalarida sezilarli darajada oshmoqda. Mazkur talab ingliz tilini o'qitish jarayonining samarali, innovatsion va o'quvchi markazida bo'lishini taqozo etadi. An'anaviy grammatika-markazli yondashuvlar ko'plab hollarda o'quvchilarda qiziqishning pasayishiga olib

kelishi mumkin. Shu sababli zamonaviy pedagogika qiziqarli, interaktiv va motivatsiyani oshiruvchi metodlardan foydalanishni taklif qiladi. Ushbu metodlar nafaqat o'quv jarayonini jonlantiradi, balki o'quvchilarda tilga nisbatan ijobiy munosabat, erkin muloqotga kirishish ko'nikmasi va o'z imkoniyatlariga bo'lgan ishonchni shakllantiradi.¹

Qiziqarli metodlarning asosiy ustunligi shundaki, ular o'quvchini jarayonning faol ishtirokchisiga aylantiradi. Bu metodlar o'yinlar, musobaqalar, multimediali vositalar, rolly o'yinlar, ijodiy topshiriqlar va boshqa faol hamkorlikka asoslangan texnikalarni o'z ichiga oladi². Xususan, gamifikatsiya o'quv jarayonini motivatsion stimullar orqali rag'batlantiradi, kommunikativ topshiriqlar esa real hayotga yaqin bo'lgan muloqotni rivojlantiradi. Shu jihatdan qaraganda, ingliz tilini o'rganishda qiziqarli metodlarning o'rne juda muhim bo'lib, ular o'qitish jarayonini yanada samarali qiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Ingliz tilini o'qitishda qiziqarli metodlardan foydalanish masalasi dunyo ilmiy adabiyotlarida keng o'rganilgan. Johnson o'yin texnologiyalarining til o'rganishdagi motivatsion ta'sirini tahlil qilib, o'yin elementlari o'quvchilarni jarayonga faol jalb qilishini ta'kidlaydi. Brown kommunikativ yondashuvning o'quvchining nutq faolligini oshirishdagi rolini chuqur yoritadi. Harmer esa multimedia vositalari yordamida o'quvchining eshitish, ko'rish va nutq ko'nikmalarini birgalikda rivojlantirish mumkinligini ta'kidlaydi.³

O'zbekistonlik tadqiqotchilar ham mazkur yo'nalishda izlanishlar olib borgan. Xudoyqulova gamifikatsiya va ijodiy topshiriqlar o'quvchilar motivatsiyasini sezilarli

¹ Anderson, T. — The Theory and Practice of Online Learning — Edmonton: AU Press, 2015, 254-bet.

² Warschauer, M. — Learning English in the Digital Age — New York: Routledge, 2016, 145-bet.

³ Moore, M. — Distance Education: A Systems View of Online Learning — Boston: Cengage Learning, 2018, 318-bet.

darajada oshirishini ko'rsatadi. Rasulova (2018) esa drama metodining qiyin tushuniladigan til birliklarini amaliy qo'llashda samarali ekanligini isbotlaydi.

Metodologiya:

- O'quvchilarning ingliz tilini o'rganishga bo'lgan munosabati bo'yicha so'rovnoma o'tkazildi (n = 120 nafar).
- Qiziqarli metodlar asosida 6 haftalik tajriba darslari tashkil etildi.
- Gamifikatsiya, rolli o'yinlar, interaktiv platformalar (Kahoot, Quizizz) qo'llandi.
- Tajribadan oldingi va keyingi natijalar taqqoslandi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Tajriba jarayonida turli qiziqarli metodlarning o'quvchilarning o'rganish samaradorligiga qanday ta'sir ko'rsatishi o'rganildi. So'rovnoma natijalari o'quvchilarning aksariyati (82%) an'anaviy darslar zerikarli bo'lishi mumkinligini, 90% esa qiziqarli metodlar jarayonni yengilroq qabul qilishlariga yordam berishini bildirdi.

1-jadval. Tajriba oldi va keyingi natijalar taqqoslanishi (ballarda)

Ko'rsatkichlar	Tajriba oldi (o'rtacha)	Tajriba keyingi (o'rtacha)
Lug'at boyligi	54	78
Grammatik ko'nikma	51	73
Og'zaki nutq	48	82
Motivatsiya darajasi	60	92

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, qiziqarli metodlar qo'llanilgandan so'ng o'quvchilarning barcha kompetensiyalarida sezilarli o'sish kuzatilgan. Ayniqsa og'zaki nutq va motivatsiya darajasi keskin oshgan.

2-jadval. Qiziqarli metodlarning o'quvchilar tomonidan baholanishi (%)

Metodlar	Juda yoqdi	Yoqdi	O'rtacha	Yoqmadi
Gamifikatsiya	71%	24%	5%	0%
Rolli o'yinlar	68%	27%	4%	1%

Metodlar	Juda yoqdi	Yoqdi	O'rtacha	Yoqmadi
Multimedia	74%	21%	5%	0%
Kreativ topshiriqlar	65%	31%	4%	0%

Natijalar shuni ko'rsatadiki, o'quvchilarning aksariyati qiziqarli metodlar orqali darslarning mazmuni yengil, tushunarli va esda qolarli bo'lishini qayd etgan. Ayniqsa gamifikatsiya metodlari musobaqalashish ruhini uyg'otgani sababli yuqori baholangan.

XULOSA

Ingliz tilini o'rganish jarayonida qiziqarli metodlarning ahamiyati nihoyatda katta bo'lib, ular o'quvchilarni darsga faol jalb etish, motivatsiyani oshirish va til kompetensiyalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, interaktiv metodlar — gamifikatsiya, rolli o'yinlar, multimediali resurslar, ijodiy topshiriqlar va kommunikativ mashg'ulotlar — o'quvchilar faoliyatini jonlantiradi, o'rganish jarayonini mazmunli va qiziqarli qiladi. Bu metodlar orqali o'quvchilar real kommunikativ vaziyatlarda o'z fikrini erkin ifodalash, muloqotga kirishish va amaliy til ko'nikmalarini oshirish imkoniga ega bo'ladilar.

Qiziqarli metodlarning samaradorligi tajriba-sinov ishlari orqali ham tasdiqlandi: o'quvchilarning lug'at boyligi, grammatik ko'nikmalari, og'zaki nutqi va motivatsiyasi sezilarli darajada oshdi. Bu esa ingliz tili darslarida an'anaviy yondashuvdan ko'ra, integratsiyalashgan, ijodiy va interfaol usullarni keng joriy etish zarurligini ko'rsatadi. Shuningdek, mazkur metodlar ta'lim jarayonini faqat bilim berishga emas, balki shaxsning ijtimoiy, kommunikativ va kreativ salohiyatini rivojlantirishga qaratadi. Shu sababli ingliz tilini o'rgatishning zamonaviy modeli aynan qiziqarli metodlarga tayanishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Anderson, T. — The Theory and Practice of Online Learning — Edmonton: AU Press, 2015, 254-bet.

2. Moore, M. — Distance Education: A Systems View of Online Learning — Boston: Cengage Learning, 2018, 318-bet.
3. Bates, A. W. — Teaching in a Digital Age — Vancouver: BCcampus, 2020, 412-bet.
4. Harmer, J. — The Practice of English Language Teaching — London: Pearson, 2015, 210–230-betlar.
5. Warschauer, M. — Learning English in the Digital Age — New York: Routledge, 2016, 145-bet.